

การเคลื่อนย้ายแรงงานทางการท่องเที่ยว และผลกระทบ ด้านสังคมและวัฒนธรรมที่อาจเกิดขึ้นกับประเทศไทย ภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558

โสภณัทย์ สุนธยาธร

คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่จะเกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2558 นอกจากจะเป็นการเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับกลุ่มประเทศอื่นๆแล้ว ยังเป็นการเปิดเสรีในการเคลื่อนย้ายแรงงานทางการท่องเที่ยวอีกด้วย ซึ่งจะทำให้เกิดปรากฏการณ์การเคลื่อนย้ายของประชากรมวลใหญ่ทั้งในแง่ของการเดินทางเพื่อการทำงานหรือเพื่อการท่องเที่ยว ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อประเทศที่เป็นผู้นำด้านกิจกรรมเหล่านี้

วัตถุประสงค์ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเคลื่อนย้ายแรงงานทางการท่องเที่ยวและผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรมที่อาจเกิดขึ้นกับประเทศไทยภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 และอิทธิพลของการเคลื่อนย้ายแรงงานทางการท่องเที่ยวที่มีต่อผลกระทบต่อสังคมและวัฒนธรรมที่อาจเกิดขึ้นกับประเทศไทยภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558

วิธีดำเนินการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ตรวจสอบค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคได้เท่ากับ 0.937 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่แรงงานชาวไทยในกรุงเทพมหานครที่ทำงานในสาขาที่พักและการเดินทาง 32 ตำแหน่งงานตามข้อตกลงยอมรับร่วมในคุณสมบัติขั้นต้นของแรงงานฝีมือของอาเซียน โดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง คือ แรงงานชาวไทยใน 32 ตำแหน่งงานทั้งในสาขาที่พักในกลุ่มโรงแรมระดับ 4 ขึ้นไป และสาขา

การเดินทาง ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติทดสอบสมมติฐานคือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation) และสมการถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Linear Regression) โดยตั้งระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผลการวิจัย การเคลื่อนย้ายแรงงานทางการท่องเที่ยวโดยรวมกับผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรมที่อาจเกิดขึ้นกับประเทศไทยภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูงและเป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00 และการเคลื่อนย้ายแรงงานทางการท่องเที่ยวมีอิทธิพลต่อผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรมที่อาจเกิดขึ้นกับประเทศไทยภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00

สรุปผลการวิจัย การเคลื่อนย้ายแรงงานทางการท่องเที่ยวโดยรวมมีความสัมพันธ์กับผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรมที่อาจเกิดขึ้นกับประเทศไทยภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ในระดับค่อนข้างสูง และการเคลื่อนย้ายแรงงานทางการท่องเที่ยวมีอิทธิพลต่อผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรมที่อาจเกิดขึ้นกับประเทศไทยภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558

คำสำคัญ: การเคลื่อนย้ายแรงงาน / การท่องเที่ยว / ผลกระทบ / สังคมและวัฒนธรรม / อาเซียน

TOURISM MOBILITY AND SOCIO-CULTURAL IMPACTS IN THAILAND UPON ASEAN ECONOMIC COMMUNITY IN 2015

Somruthai Soontayatron

Faculty of Sports Science, Chulalongkorn University

Abstract

The integration of ASEAN Economic Community taking place in 2015, it is not only about opening frontiers to Free Trade zone within ASEAN member countries for increasing competitive advantage to other economic communities, also about free flowing of tourism labours within the continent. Consequently, this phenomenon will lead to a massive movement of populations both for work and travel. As a result, it will impact on destination countries.

Purpose The purpose of this research is to study the correlation between tourism mobility and socio-cultural impacts in Thailand upon ASEAN Economic Community in 2015 as well as to investigate the influence of tourism mobility to socio-cultural impacts in Thailand upon ASEAN Economic Community in 2015

Methods This study was a quantitative research adopting questionnaires as a main method of data collection. The result of content reliability test was 0.937. The population of this research was Thai labourers in Bangkok area who were working in 32 positions in hotel and travel services according to ASEAN Mutual Recognition

Arrangement. This research adopted purposive sampling – Thai labourers in 32 positions in 4 start hotels and tour operations as well as travel agencies. The statistical data analysis in this study used frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson Correlation and Multiple Linear Regression with the statistical significance at 0.05.

Results Tourism mobility and socio-cultural impacts in Thailand upon ASEAN Economic Community in 2015 have relatively high correlations and in the same statistic direction with statistical significance at 0.00. Tourism mobility has influenced the socio-cultural impacts in Thailand upon ASEAN Economic Community in 2015 with statistical significance at 0.00.

Conclusion Tourism mobility has relatively high relationship with socio-cultural impacts in Thailand upon ASEAN Economic Community in 2015. Tourism mobility has influenced the socio-cultural impacts in Thailand upon ASEAN Economic Community in 2015.

Key Words: Labour mobility / Tourism / Impacts / Socio-culture / ASEAN

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ที่จะเกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2558 นี้จะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ การเป็นตลาดและเป็นฐานการผลิตร่วมกันโดยมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน และแรงงานฝีมืออย่างเสรี โดยมีกำหนดให้เปิดเสรีทางด้านแรงงานฝีมือ (Free flow of skilled labours) ทั้ง 8 สาขาอาชีพ คือ แพทย์ วิศวกรรม ทันตแพทย์ พยาบาล บัญชี สถาปัตยกรรม การสำรวจ และการท่องเที่ยวและการบริการ (Toonlayawasinpong, 2012) ในฐานะประเทศสมาชิก ราชอาณาจักรไทยได้รับหน้าที่ให้เป็นประเทศผู้ประสานงานด้านการท่องเที่ยวและการบริการ โดยมีการจัดทำข้อตกลงร่วมว่าด้วยการยอมรับคุณสมบัติของบุคลากรวิชาชีพท่องเที่ยวอาเซียนขึ้น (ASEAN Mutual Recognition Arrangement: MRAs) ซึ่งมีรายละเอียดสำหรับบุคลากรวิชาชีพท่องเที่ยวแห่งอาเซียน ประกอบด้วย 2 สาขาหลัก คือ สาขาที่พัก (Hotel Services) 4 แผนก 23 ตำแหน่งงาน ได้แก่ 1) แผนกพนักงานต้อนรับส่วนหน้า (Front Office) มี 5 ตำแหน่งงาน ผู้จัดการฝ่ายต้อนรับ (Front Office Manager) ผู้ควบคุมดูแลและฝ่ายต้อนรับ (Front Office Supervisor) พนักงานต้อนรับ (Receptionist) พนักงานรับโทรศัพท์ (Telephone Operator) พนักงานยกกระเป๋า (Bell Boy) 2) แผนกแม่บ้าน (House Keeping) มี 6 ตำแหน่งงาน ผู้จัดการแผนกแม่บ้าน (Executive Housekeeper) ผู้จัดการฝ่ายซักรีด (Laundry Manager) ผู้ควบคุมดูแลห้องพัก (Floor Supervisor) พนักงานซักรีด (Laundry Attendant) พนักงานดูแลห้องพัก (Room Attendant) พนักงานทำความสะอาด (Public Area Cleaner) 3) แผนกประกอบอาหาร (Food Production) มี 7 ตำแหน่งงาน หัวหน้าพ่อครัว (Executive Chef) พ่อครัวแต่ละงาน (Demi Chef) ผู้ช่วยพ่อครัวฝ่ายอาหาร (Commis Chef)

พ่อครัวขนมหวาน (Chef de Parie) ผู้ช่วยพ่อครัวขนมหวาน (Commis Pastry) งานขนมปัง (Baker) งานเนื้อ (Butcher) และ 4) แผนกอำนวยการแผนกอาหารและเครื่องดื่ม (Food and Beverage) มี 5 ตำแหน่งงาน ผู้อำนวยการแผนกอาหารและเครื่องดื่ม (F & B Director) ผู้จัดการ Outlet อาหารและเครื่องดื่ม (F & B Outlet Manager) หัวหน้าพนักงานบริการ (Head Waiter) พนักงานผสมเครื่องดื่ม (Bartender) พนักงานบริการ (Waiter) และสาขาการเดินทาง (Travel Services) 2 แผนก 9 ตำแหน่งงาน ดังนี้ 1) แผนกธุรกิจนำเที่ยว (Travel Agencies) มี 4 ตำแหน่งงาน ผู้จัดการทั่วไป (General Manager) ผู้ช่วยผู้จัดการทั่วไป (Assistant General Manager) หัวหน้าผู้แนะนำการเดินทาง (Senior Travel Consultant) ผู้แนะนำการเดินทาง (Travel Consultant) และ 2) แผนกบริหารธุรกิจนำเที่ยว (Tour Operation) มี 5 ตำแหน่งงาน ผู้จัดการธุรกิจ (Product Manager) ผู้จัดการฝ่ายขายและการตลาด (Sales and Marketing Manager) ผู้จัดการฝ่ายบัญชี (Credit Manager) ผู้จัดการฝ่ายตั๋ว (Ticketing Manager) ผู้จัดการฝ่ายท่องเที่ยว (Tour Manager)

นอกจากนี้แล้ว ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีโครงการเชื่อมโยงเส้นทางหลวงอาเซียน การเชื่อมโยงเส้นทางรถไฟจากสาธารณรัฐสิงคโปร์ผ่านไปยังมาเลเซีย ราชอาณาจักรไทย ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และสาธารณรัฐประชาชนจีน และยังมี การปรับมาตรฐานของเส้นทางคมนาคมทางบกและทางรถไฟให้มีมาตรฐานเดียวกันได้ส่งเสริมความร่วมมือของอาเซียนด้านการท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น (Leuoenchawee, 2009) ซึ่งการเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียนนั้นนอกจากจะเพิ่มขีดความสามารถในการระดมเงินลงทุนที่เสรีมากขึ้นแล้ว ยังเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้นแก่ประเทศสมาชิก รวมทั้ง

ราชอาณาจักรไทยอีกด้วย ในทางกลับกัน การเปิดเสรีในกลุ่มประเทศอาเซียนนั้นจะนำมาซึ่งการเคลื่อนย้ายของประชากรมวลใหญ่ทั้งในแง่ของการเดินทางเพื่อการทำงาน หรือเพื่อการท่องเที่ยวก็ตาม (Pongkapat, Manatpaiboon, Tanawiriyakul and Kraipornsak, 2001, Ministry of Foreign Affairs, 2010) ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อในแง่ เศรษฐกิจ สังคม การเมือง กฎหมาย และวัฒนธรรมของประเทศที่เป็นผู้นำด้านกิจกรรมเหล่านี้ ดังที่ได้เกิดขึ้นในเขตการค้าเสรีในกลุ่มสหภาพยุโรปมาแล้ว ตัวอย่างเช่น จำนวนการว่างงานของประชากรในประเทศเจ้าภาพเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากการเปิดเสรีในการเคลื่อนย้ายแรงงาน ประชาชนจากประเทศในกลุ่มสมาชิกแรงงานประชากรในประเทศเจ้าภาพ ซึ่งทำให้เกิดปัญหาทางสังคมอื่นๆ ตามมา ไม่ว่าจะเป็นคนไร้ที่อยู่อาศัยมากขึ้น อาชญากรรมมากขึ้น ภาวะค่าครองชีพที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม การเมือง กฎหมายและวัฒนธรรมของการเคลื่อนย้ายทางการท่องเที่ยวในการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558

ในทางทฤษฎีนั้น การเคลื่อนย้ายทางการท่องเที่ยวเป็นเพียงแค่ส่วนหนึ่งในการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม (William and Hall, 2002) นอกจากนี้ยังมีสาเหตุอื่นๆในการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม เช่น การเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของประชากร ความทันสมัยของเทคโนโลยี (Mathieson and Wall, 2006; William and Hall, 2002) การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางประชากร ที่มีการเกิดการตายและการเคลื่อนย้ายอพยพของผู้คน (Dumond, 1965) ผลกระทบทางสังคมและวัฒนธรรมของการพัฒนาการท่องเที่ยวมีแนวโน้มที่ซับซ้อนมากขึ้น ในบางประเทศหรือพื้นที่ที่มีการพัฒนาการท่องเที่ยว อาจสร้างความขัดแย้งขึ้นในสังคม เพราะความแตกต่างทางสังคม วัฒนธรรมและพื้นฐานทางเศรษฐกิจของคนในชุมชน

และนักท่องเที่ยว จากการศึกษาจำนวนมากก็สามารถสรุปได้ว่าผลกระทบทางเศรษฐกิจมักเป็นไปในทางด้านบวก ในขณะที่ผลกระทบทางสังคมวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมมักเป็นไปในทางลบ (Ryan, 1991)

ผลกระทบของการเคลื่อนย้ายทางการท่องเที่ยวที่มีต่อระบบสังคมและวัฒนธรรมมีทั้งข้อดีและข้อเสียในการพิจารณารายละเอียดของแต่ละด้านควรเน้นความสำคัญไปยังประชาชน ผู้บริโภค และสถาบันทางสังคมและวัฒนธรรมที่เป็นส่วนที่ได้รับผลกระทบโดยตรง โดยมีข้อดีที่เกิดขึ้นในระบบสังคมและวัฒนธรรม (Hall and Page, 2002; Mason, 2003; Mathieson and Wall, 2006) ดังเช่น เป็นการเพิ่มรายได้ต่อชุมชนและท้องถิ่น การท่องเที่ยวนับเป็นตัวเร่งในการพัฒนาเศรษฐกิจให้กับประเทศ นำรายได้มาสู่ชุมชนและท้องถิ่นเป็นอันมาก การเกิดการจ้างงาน ตัวอย่างการเพิ่มรายได้จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่เห็นชัดเจน (Nash, 2007; William and Hall, 2002) ได้แก่ รายได้จากเงินตราต่างประเทศจากการท่องเที่ยว นับเป็นรายได้เข้าประเทศที่สำคัญมากในปัจจุบันที่ช่วยให้ประเทศสามารถสร้างดุลการค้าได้ดี อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ต้องใช้แรงงานจำนวนมากเมื่อเปรียบเทียบกับอุตสาหกรรมประเภทอื่นๆ (Mason, 2003; Sharpley, 1999; William and Hall, 2002) นอกจากนั้นแล้ว ยังเป็นการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน ทำให้เกิดการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานที่เจริญอย่างรวดเร็ว (Nash, 2007) เช่น การก่อสร้างสนามบินพาณิชย์ การพัฒนาระบบขนส่งมวลชน การสร้างถนนติดต่อเชื่อมโยงไปสู่ประเทศเพื่อนบ้าน (Mason, 2003; William and Hall, 2002)

ในทางกลับกัน การเคลื่อนย้ายทางการท่องเที่ยวยังก่อให้เกิดข้อเสียที่เกิดขึ้นในระบบสังคมและวัฒนธรรม เช่น เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบกิจกรรมทางวัฒนธรรม ทำให้วิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนเปลี่ยนแปลงไป

เนื่องจากสิ่งอำนวยความสะดวกในชีวิตที่เกี่ยวข้องกับความจำเป็นพื้นฐานได้พัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว หากไม่มีการวางแผนงบประมาณการใช้จ่ายที่รัดกุมแล้วก็จะอาจทำให้เปลี่ยนไปสู่พฤติกรรมการบริโภคที่ฟุ่มเฟือย (Sharpley, 1999; William and Hall, 2002) ผลกระทบของการเคลื่อนย้ายทางการท่องเที่ยวสามารถป้องกันและแก้ไขให้เกิดผลกระทบน้อยที่สุดได้ โดยประสานความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ธุรกิจเอกชน และนักท่องเที่ยว โดยเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจ ให้ประชากรได้ทราบถึงความสำคัญของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และความสำคัญของวัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิตที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา ซึ่งเป็นสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวชม จึงควรที่จะภาคภูมิใจ ห่วงแหน และช่วยกันรักษามรดกทางวัฒนธรรมดั้งเดิม ให้สืบทอดเป็นเอกลักษณ์ของชาติสืบต่อไป ดังนั้นงานวิจัยชิ้นนี้จึงมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเคลื่อนย้ายแรงงานทางการท่องเที่ยวและผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรมที่อาจเกิดขึ้นกับประเทศไทยภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 และอิทธิพลของการเคลื่อนย้ายแรงงานทางการท่องเที่ยวที่มีต่อผลกระทบต่อสังคมและวัฒนธรรมที่อาจเกิดขึ้นกับประเทศไทยภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเคลื่อนย้ายแรงงานทางการท่องเที่ยวและผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรมที่อาจเกิดขึ้นกับประเทศไทยภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของการเคลื่อนย้ายแรงงานทางการท่องเที่ยวที่มีต่อผลกระทบต่อสังคมและวัฒนธรรมที่อาจเกิดขึ้นกับประเทศไทยภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558

สมมติฐานของการวิจัย

1. การเคลื่อนย้ายแรงงานทางการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรมที่อาจเกิดขึ้นกับประเทศไทยภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558
2. การเคลื่อนย้ายแรงงานทางการท่องเที่ยวมีอิทธิพลต่อผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรมที่อาจเกิดขึ้นกับประเทศไทยภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อศึกษาความคิดเห็นของแรงงานชาวไทยใน 32 ตำแหน่งงาน ตามข้อตกลงยอมรับร่วมในคุณสมบัติขั้นต้นของแรงงานฝีมือของอาเซียนทั้งในสาขาที่พักและการเดินทาง ถึงการเคลื่อนย้ายแรงงานทางการท่องเที่ยว และผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรมที่อาจเกิดขึ้นกับประเทศไทยภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 โดยใช้แบบวัดเพียงครั้งเดียว และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แรงงานชาวไทยในกรุงเทพมหานครที่ทำงานในสาขาที่พักและการเดินทาง 32 ตำแหน่งงานตามข้อตกลงยอมรับร่วมในคุณสมบัติขั้นต้นของแรงงานฝีมือของอาเซียน เนื่องจากกรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงของประเทศไทย รวมทั้งเป็นศูนย์รวมทางด้านการค้า การท่องเที่ยวและการบริการ จึงถือได้ว่าแรงงานชาวไทย 32 ตำแหน่งงานที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการเปิดเสรีอาเซียน โดยกรุงเทพมหานครมีประชากรที่เป็นผู้อยู่ในกำลังแรงงาน 3,819,740 คน

(กรุงเทพมหานคร : สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล สถิติ, 2556 กรุงเทพมหานคร) การกำหนดขนาดของการวิจัยครั้งนี้ ใช้การคำนวณด้วยสูตรกรณีทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน (Finite Population) ตามวิธีของยามาเน (Yamane, 1973) ที่ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ ร้อยละ 5 หรือ 0.05 ดังนั้นได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้ เท่ากับ 400 คน

เกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมวิจัย

1. แรงงานชาวไทยในกรุงเทพมหานครที่ทำงานในสาขาที่ฝึกและการเดินทาง 32 ตำแหน่งงานตามข้อตกลงยอมรับร่วมในคุณสมบัติขั้นต้นของแรงงานฝีมือของอาเซียน ทั้งเพศชายและเพศหญิง

2. สามารถอ่านออก เขียนได้และยินดีตอบแบบสอบถาม

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การทดสอบความเที่ยง (Reliability Test) ของแบบสอบถาม (Questionnaires) ทำการแจกกับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยง โดยการวิเคราะห์ประมวลหาค่าครอนบาร์คแอลฟา (Cronbach's Alpha) โดยแบบสอบถามที่ใช้วัดได้ค่าครอนบาร์คแอลฟาเท่ากับ 0.937 หลังจากนั้นผู้วิจัยทำการแจกแบบสอบถามจำนวน 400 ชุดกับแรงงานชาวไทยใน 32 ตำแหน่งงาน ทั้งในสาขาที่ฝึกในกลุ่มโรงแรมระดับ 4 ขึ้นไป จำนวน 300 คน และการเดินทางจำนวน 100 คน โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มคนที่ทำงานและอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร รวมทั้งสิ้นจำนวน 400 คน โดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือ แรงงานชาวไทยใน 32 ตำแหน่งงานทั้งในสาขาที่ฝึกในกลุ่มโรงแรมระดับ 4 ขึ้นไป และสาขาการเดินทาง โดยแจกแบบสอบถามกับผู้ที่มีความยินดี

และเต็มใจในการให้ข้อมูล ใช้เวลาเก็บแบบสอบถามตั้งแต่เดือนตุลาคม 2556 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2557 โดยแบบสอบถามมีทั้งหมด 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับเคลื่อนย้ายแรงงานทางการท่องเที่ยวภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรมที่อาจเกิดขึ้นกับประเทศไทยภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558

ส่วนที่ 4 เป็นการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะแบบปลายเปิด

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสอบถามกลุ่มตัวอย่าง ใช้การวิเคราะห์เชิงปริมาณร่วมกับการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และมีการประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อการวิเคราะห์ทางสถิติ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) เพื่ออธิบายลักษณะข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่ออธิบายข้อมูลระดับความคิดเห็นของแรงงานชาวไทย 32 ตำแหน่งงานในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการเคลื่อนย้ายแรงงานทางการท่องเที่ยวและผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรมที่อาจเกิดขึ้นกับประเทศไทยภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 โดยใช้สถิติทดสอบสมมติฐานคือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation) และสมการถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Linear Regression) โดยตั้งระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผลการวิจัย สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ดังตาราง
 สำหรับงานวิจัยนี้สามารถวิเคราะห์ข้อมูลสถิติ ข้างล่างนี้
 เชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และข้อมูล

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	138	34.50
	หญิง	262	65.50
อายุ	ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 25 ปี	111	27.75
	26-30 ปี	113	28.25
	31-35 ปี	67	16.75
	36-40 ปี	62	15.50
	41-45 ปี	25	6.25
	46-50 ปี	12	3.00
	51-55 ปี	10	2.50
ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา	3	0.75
	มัธยมศึกษาตอนต้น	22	5.50
	มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	53	13.25
	อนุปริญญา/ปวส.	149	37.25
	ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	173	43.25
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท	54	13.50
	10,001-20,000 บาท	153	38.25
	20,001-30,000 บาท	107	26.75
	30,001-40,000 บาท	49	12.25
	40,001-50,000 บาท	37	9.25
	50,001 บาทขึ้นไป	-	-
แผนกพนักงานต้อนรับ (สาขาที่พัก)		69	23.00
	ผู้ควบคุมดูแลฝ่ายต้อนรับ	9	3.00
	พนักงานต้อนรับ	31	10.33
	พนักงานรับโทรศัพท์	6	2.00
	พนักงานยกกระเป๋า	23	7.67

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
แผนกแม่บ้าน (สาขาที่พัก)	86	28.67
ผู้จัดการแผนกแม่บ้าน	6	2.00
ผู้ควบคุมดูแลห้องพัก	10	3.33
พนักงานซักรีด	2	0.67
พนักงานดูแลห้องพัก	50	16.67
พนักงานทำความสะอาด	18	6.00
แผนกประกอบอาหาร (สาขาที่พัก)	45	15.00
พ่อครัวฝ่ายอาหาร	29	9.67
พ่อครัวขนมหวาน	9	3.00
ผู้ช่วยพ่อครัวขนมหวาน	4	1.33
งานขนมปัง	3	1.00
แผนกอำนวยความสะดวกอาหารและเครื่องดื่ม (สาขาที่พัก)	100	33.33
ผู้จัดการ Outlet อาหารและเครื่องดื่ม	4	1.33
หัวหน้าพนักงานบริการ	23	7.67
พนักงานผสมเครื่องดื่ม	6	2.00
พนักงานบริการ	67	22.33
รวมสาขาที่พัก	300	100.00
แผนกธุรกิจนำเที่ยว (สาขาการเดินทาง)	40	40.00
ผู้จัดการทั่วไป	3	3.00
ผู้ช่วยผู้จัดการทั่วไป	7	7.00
ผู้แนะนำการเดินทาง	30	30.00
แผนกบริหารธุรกิจนำเที่ยว (สาขาการเดินทาง)	60	60.00
ผู้จัดการธุรกิจ	10	10.00
ผู้จัดการฝ่ายขายและตลาด	11	11.00
ผู้จัดการฝ่ายตัว	8	8.00
ผู้จัดการฝ่ายท่องเที่ยว	31	31.00
รวมสาขาการเดินทาง	100	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า แรงงานชาวไทย 32 ตำแหน่งงานในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศชายจำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 34.50 และหญิงจำนวน 262 คน คิดเป็นร้อยละ 65.50 ซึ่งส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 26-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.25 มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่ามากที่สุดจำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 43.25 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ระหว่าง 10,001 - 20,000 บาทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.25 แรงงานชาวไทย 32 ตำแหน่งงานที่ตอบแบบสอบถาม ทำงานในส่วนของสาขาที่พัก ส่วนใหญ่ทำงานในแผนก อำนวยความสะดวกและเครื่องดื่มจำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ซึ่งสามารถจำแนกตามตำแหน่ง

ในการทำงาน ดังนี้ ตำแหน่งผู้จัดการ Outlet อาหาร และเครื่องดื่มจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.33 หัวหน้าพนักงานบริการจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 7.67 พนักงานผสมเครื่องดื่มจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.00 และพนักงานบริการจำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 22.33 และแรงงานชาวไทย 32 ตำแหน่งงานที่ตอบแบบสอบถาม ทำงานในสาขาการเดินทาง ส่วนใหญ่ทำงานในแผนกบริหารธุรกิจนำเที่ยวจำนวน 60 คน โดยสามารถจำแนกตามตำแหน่งในการทำงาน ดังนี้ ตำแหน่งผู้จัดการธุรกิจจำนวน 10 คน ผู้จัดการฝ่ายขายและการตลาดจำนวน 11 คน ผู้จัดการฝ่ายตัว จำนวน 8 คน และผู้จัดการฝ่ายท่องเที่ยวจำนวน 31 คน

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเคลื่อนย้ายแรงงานทางการท่องเที่ยวภายใต้ประชาคม เศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558

การเคลื่อนย้ายแรงงานทางการท่องเที่ยว	$\bar{X}$	SD	แปลผล
การเคลื่อนย้ายทางการท่องเที่ยว	4.17	0.59	เห็นด้วยมาก
มีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม	4.26	0.70	เห็นด้วยมากที่สุด
เกี่ยวข้องกับเวลาและเครือข่ายสังคม	4.01	0.80	เห็นด้วยมาก
เป็นการขยายเครือข่ายทางสังคม	4.00	0.90	เห็นด้วยมาก
การย้ายถิ่นชั่วคราวเป็นส่วนหนึ่งของการเคลื่อนย้ายประชากรในทุกช่วงเวลาและทุกประเทศ	4.13	0.76	เห็นด้วยมาก
มีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ	4.32	0.75	เห็นด้วยมากที่สุด
เป็นเชิงธุรกิจและกระจายความเจริญทางเศรษฐกิจ	4.26	0.61	เห็นด้วยมากที่สุด
เป็นส่วนหนึ่งในการสื่อถึงสถานะทางสังคมและอำนาจ	4.19	0.79	เห็นด้วยมาก
สามารถสร้างการกีดกันทางสังคม	4.15	0.72	เห็นด้วยมาก
เป็นรูปแบบของการเคลื่อนย้ายและการไหลเวียนของประชากรแบบชั่วคราว	4.21	0.73	เห็นด้วยมากที่สุด
มีผลกระทบต่อคนจำนวนมากทั้งประเทศผู้รับเข้าและส่งออก	4.18	0.64	เห็นด้วยมาก
การเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีใน AEC	3.80	0.72	เห็นด้วยมาก
เป็นการเปิดเสรีทางด้านแรงงานอย่างแท้จริง	3.36	0.89	เห็นด้วยปานกลาง
เป็นการไหลเวียนของทุนมนุษย์ภายในภูมิภาค	3.82	0.76	เห็นด้วยมาก
เป็นการสร้างคุณค่าทางด้านทุนมนุษย์	3.91	0.74	เห็นด้วยมาก
เป็นการเพิ่มการแข่งขันในตลาดแรงงาน	3.90	0.75	เห็นด้วยมาก
เป็นการบริหารจัดการและอำนวยความสะดวกสำหรับแรงงานฝีมือในภูมิภาค	3.85	0.76	เห็นด้วยมาก
เป็นการสร้างมาตรฐานแรงงานฝีมือในภูมิภาค	3.97	0.69	เห็นด้วยมาก
รวม	4.03	0.76	เห็นด้วยมาก

จากตารางที่ 2 พบว่า แรงงานชาวไทย 32 ตำแหน่งงานในเขตกรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นต่อการเคลื่อนย้ายแรงงานทางการท่องเที่ยวภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 พบว่า โดยรวมมีระดับความคิดเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.03$) โดยเมื่อพิจารณาทางด้านพบว่า การเคลื่อนย้ายทางการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.17$) และการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีใน AEC มีระดับความคิดเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 3.80$) ตามลำดับ

ด้านการเคลื่อนย้ายทางการท่องเที่ยว โดยเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า มีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจมีระดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด มีระดับความคิดเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.32$) ตามด้วยมีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม และเป็นเชิงธุรกิจและกระจายความเจริญทางเศรษฐกิจซึ่งมีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากัน โดยมีระดับความคิดเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.26$) เป็นรูปแบบของการเคลื่อนย้ายและการไหลเวียนของประชากรแบบชั่วคราว มีระดับความคิดเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.21$) เป็นส่วนหนึ่งในการสื่อถึงสถานะทางสังคมและอำนาจ มีระดับความคิดเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.19$) มีผลกระทบต่อคน

จำนวนมากทั้งประเทศผู้รับเข้าและส่งออก มีระดับความคิดเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.18$) สามารถสร้างการกีดกันทางสังคม มีระดับความคิดเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.15$) การย้ายถิ่นชั่วคราวเป็นส่วนหนึ่งของการเคลื่อนย้ายประชากรในทุกช่วงเวลาและทุกประเทศ มีระดับความคิดเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.13$) เกี่ยวข้องกับเวลาและเครือข่ายสังคม มีระดับความคิดเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.01$) และเป็นการขยายเครือข่ายทางสังคม มีระดับความคิดเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.00$) ตามลำดับ

ด้านการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีใน AEC โดยเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า เป็นการสร้างมาตรฐานแรงงานฝีมือในภูมิภาค มีระดับความคิดเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 3.97$) เป็นการสร้างคุณค่าทางด้านทุนมนุษย์ มีระดับความคิดเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 3.91$) เป็นการเพิ่มการแข่งขันในตลาดแรงงาน มีระดับความคิดเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 3.90$) เป็นการบริหารจัดการและอำนวยความสะดวกสำหรับแรงงานฝีมือในภูมิภาค มีระดับความคิดเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 3.85$) เป็นการไหลเวียนของทุนมนุษย์ภายในภูมิภาค มีระดับความคิดเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 3.82$) และเป็นการเปิดเสรีทางด้านแรงงานอย่างแท้จริง มีระดับความคิดเห็นด้วยปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรมที่อาจเกิดขึ้นกับประเทศไทย ภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558

ผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรม	$\bar{X}$	SD	แปลผล
อัตราการว่างงานต่ำลง	3.07	0.81	เห็นด้วยปานกลาง
สูญเสียบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญ	3.39	0.84	เห็นด้วยปานกลาง
สูญเสียทุนมนุษย์ในการพัฒนาประเทศ	3.50	2.70	เห็นด้วยมาก
ดุลการชำระเงินของประเทศที่ดีขึ้น	3.30	0.80	เห็นด้วยปานกลาง
เงินตราต่างประเทศไหลเข้าประเทศมากขึ้น	3.97	0.82	เห็นด้วยมาก
ทำให้มีบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญเพิ่มมากขึ้นเมื่อแรงงานที่ย้ายออกกลับมาทำงานในประเทศ	3.45	0.82	เห็นด้วยมาก
ทุนมนุษย์เพิ่มมากขึ้น	3.46	0.70	เห็นด้วยมาก
ตลาดแรงงานมีความยืดหยุ่นปรับตัวมากขึ้น	3.42	0.73	เห็นด้วยมาก

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรมที่อาจเกิดขึ้นกับประเทศไทย ภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 (ต่อ)

ผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรม	$\bar{X}$	SD	แปลผล
แรงงานล้นตลาด	3.44	0.92	เห็นด้วยมาก
คนท้องถิ่นโดนแย่งงาน	3.68	1.02	เห็นด้วยมาก
อัตราการว่างงานของคนท้องถิ่นสูงขึ้น	3.65	0.90	เห็นด้วยมาก
โครงสร้างทางประชากรเปลี่ยนไป	3.64	1.04	เห็นด้วยมาก
อาชญากรรมเพิ่มมากขึ้น	3.56	0.86	เห็นด้วยมาก
คนจนในประเทศเพิ่มมากขึ้น	3.65	2.65	เห็นด้วยมาก
ยาเสพติดเพิ่มมากขึ้น	3.70	2.73	เห็นด้วยมาก
ปัญหาสังคมต่างๆ เพิ่มขึ้น	3.62	0.87	เห็นด้วยมาก
ชุมชนคนยากจนเพิ่มขึ้น	3.53	0.91	เห็นด้วยมาก
วัฒนธรรมท้องถิ่นเปลี่ยนตามวัฒนธรรมของแรงงานต่างชาติ	3.61	0.80	เห็นด้วยมาก
คุณภาพชีวิตของคนในท้องถิ่นที่ดีขึ้น	3.37	1.06	เห็นปานกลาง
พึ่งพาแรงงานต่างชาติในการพัฒนาประเทศ	3.32	0.84	เห็นปานกลาง
พึ่งพาแรงงานต่างชาติในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ	3.41	0.82	เห็นด้วยมาก
รวม	3.47	0.56	เห็นด้วยมาก

จากตารางที่ 3 พบว่า แรงงานชาวไทย 32 ตำแหน่งงานในเขตกรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการเคลื่อนย้ายทางการท่องเที่ยว ในการเปิดเสรีอาเซียน พ.ศ. 2558 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เงินตราต่างประเทศไหลเข้าประเทศมากขึ้น มีระดับคะแนนเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 3.97$) ยาเสพติดเพิ่มมากขึ้น มีระดับคะแนนเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 3.70$) คนท้องถิ่นโดนแย่งงาน มีระดับคะแนนเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 3.68$) คนจนในประเทศเพิ่มมากขึ้น มีระดับคะแนนเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 3.65$) อัตราการว่างงานของคนท้องถิ่นสูงขึ้น มีระดับคะแนนเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 3.65$) โครงสร้างทางประชากรเปลี่ยนไป มีระดับคะแนนเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 3.64$) ปัญหาสังคมต่างๆ เพิ่มขึ้น มีระดับคะแนนเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 3.62$) วัฒนธรรมท้องถิ่นเปลี่ยนตามวัฒนธรรมของแรงงานต่างชาติ มีระดับคะแนนเห็นด้วย

ปานกลาง ($\bar{X} = 3.61$) อาชญากรรมเพิ่มมากขึ้น มีระดับคะแนนเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 3.56$) ชุมชนคนยากจนเพิ่มขึ้น มีระดับคะแนนเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 3.53$) สูญเสียทุนมนุษย์ในการพัฒนาประเทศ มีระดับคะแนนเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 3.50$) ทุนมนุษย์เพิ่มมากขึ้น มีระดับคะแนนเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 3.46$) ทำให้มีบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญเพิ่มมากขึ้นเมื่อแรงงานที่ย้ายออกกลับมาทำงานในประเทศ มีระดับคะแนนเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 3.45$) แรงงานล้นตลาด มีระดับคะแนนเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 3.44$) ตลาดแรงงานมีความยืดหยุ่นปรับตัวมากขึ้น มีระดับคะแนนเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 3.42$) พึ่งพาแรงงานต่างชาติในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ มีระดับคะแนนเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 3.41$) สูญเสียบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญ มีระดับคะแนนเห็นด้วยปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$) คุณภาพชีวิตของคนในท้องถิ่นที่ดีขึ้น มีระดับคะแนนเห็นด้วยปานกลาง ($\bar{X} = 3.37$)

พึ่งพาแรงงานต่างชาติในการพัฒนาประเทศ มีระดับ ($\bar{X} = 3.30$) และอัตราการว่างงานต่ำลง มีระดับคะแนนเห็นด้วยปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$) ดุลการชำระเงิน คะแนนเห็นด้วยปานกลาง ($\bar{X} = 3.07$) ตามลำดับของประเทศที่ดีขึ้น มีระดับคะแนนเห็นด้วยปานกลาง

ตารางที่ 4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเคลื่อนย้ายแรงงานทางการท่องเที่ยวและผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรมที่อาจเกิดขึ้นกับประเทศไทยภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 แสดงในรูปของการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation)

การเคลื่อนย้ายแรงงานทางการท่องเที่ยว	ผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรม		
	Pearson Correlation	Sig.	ระดับความสัมพันธ์
การเคลื่อนย้ายทางการท่องเที่ยว	0.667	0.00*	ค่อนข้างสูง
มีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม	0.448	0.00*	ปานกลาง
เกี่ยวข้องกับเวลาและเครือข่ายสังคม	0.441	0.00*	ปานกลาง
เป็นการขยายเครือข่ายทางสังคม	0.446	0.00*	ปานกลาง
การย้ายถิ่นชั่วคราวเป็นส่วนหนึ่งของการเคลื่อนย้ายประชากรในทุกช่วงเวลาและทุกประเทศ	0.432	0.00*	ปานกลาง
มีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ	0.502	0.00*	ปานกลาง
เป็นเชิงธุรกิจและกระจายความเจริญทางเศรษฐกิจ	0.544	0.00*	ปานกลาง
เป็นส่วนหนึ่งในการสื่อถึงสถานะทางสังคมและอำนาจ	0.534	0.00*	ปานกลาง
สามารถสร้างการกีดกันทางสังคม	0.440	0.00*	ปานกลาง
เป็นรูปแบบของการเคลื่อนย้ายและการไหลเวียนของประชากรแบบชั่วคราว	0.470	0.00*	ปานกลาง
มีผลกระทบต่อคนจำนวนมากทั้งประเทศผู้รับเข้าและส่งออก	0.421	0.00*	ปานกลาง
การเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีใน AEC	0.652	0.00*	ค่อนข้างสูง
เป็นการเปิดเสรีทางด้านแรงงานอย่างแท้จริง	0.475	0.00*	ปานกลาง
เป็นการไหลเวียนของทุนมนุษย์ภายในภูมิภาค	0.530	0.00*	ปานกลาง
เป็นการสร้างคุณค่าทางด้านทุนมนุษย์	0.480	0.00*	ปานกลาง
เป็นการเพิ่มการแข่งขันในตลาดแรงงาน	0.456	0.00*	ปานกลาง
เป็นการบริหารจัดการและอำนวยความสะดวกสำหรับแรงงานฝีมือในภูมิภาค	0.410	0.00*	ปานกลาง
เป็นการสร้างมาตรฐานแรงงานฝีมือในภูมิภาค	0.540	0.00*	ปานกลาง
รวม	0.674	0.00*	ค่อนข้างสูง

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเคลื่อนย้ายแรงงานทางการท่องเที่ยวและผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรมที่อาจเกิดขึ้นกับประเทศไทยภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 โดยใช้การทดสอบค่าทางสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) พบว่า การเคลื่อนย้ายแรงงานทางการท่องเที่ยวโดยรวมกับผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรมที่อาจเกิดขึ้นกับประเทศไทยภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูงและเป็นไป

ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.674 กล่าวคือ แรงงานชาวไทย 32 ตำแหน่งงานที่ให้ความสำคัญกับการเคลื่อนย้ายแรงงานทางการท่องเที่ยวภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนค่อนข้างสูงจะมีความคิดเห็นต่อผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรมที่อาจเกิดขึ้นกับประเทศไทยภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ค่อนข้างสูง

ตารางที่ 5 แสดงอิทธิพลของการเคลื่อนย้ายแรงงานทางการท่องเที่ยวที่มีต่อผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรมที่อาจเกิดขึ้นกับประเทศไทยภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 แสดงในรูปของการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis)

ตัวแปร	สัมประสิทธิ์การถดถอย	ค่า t	Sig. (P-Value)
	Beta		
1. การเคลื่อนย้ายทางการท่องเที่ยว	.628	17.057	.000**
2. การเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีใน AEC	.578	13.305	.000**

$R^2 = 0.884$, $F\text{-value} = 492.930$, $n = 400$, $P\text{-Value} \leq 0.00^{**}$

จากตารางที่ 5 แสดงอิทธิพลของการเคลื่อนย้ายแรงงานทางการท่องเที่ยวที่มีต่อผลกระทบต่อสังคมและวัฒนธรรมที่อาจเกิดขึ้นกับประเทศไทยภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) พบว่า การเคลื่อนย้ายแรงงานทางการท่องเที่ยวมีอิทธิพลต่อผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรมที่อาจเกิดขึ้นกับประเทศไทยภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00

อภิปรายผลการวิจัย

จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า การเคลื่อนย้ายแรงงานทางการท่องเที่ยวกับผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรมที่อาจเกิดขึ้นกับประเทศไทยภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูงและเป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เป็นเพราะว่าการเคลื่อนย้ายแรงงานข้ามชาตินั้น นอกจากจะมีผลกระทบทางด้านบวกทางด้านสังคมและวัฒนธรรมแก่ประเทศเจ้าบ้านแล้วนั้น ไม่ว่าจะเป็นการเกิดการขยายเครือข่ายทางสังคมและ

เศรษฐกิจแล้ว ยังเป็นการเพิ่มการแข่งขันในตลาดแรงงาน แต่ในทางกลับกัน การเคลื่อนย้ายแรงงานยังส่งผลกระทบต่อทางด้านลบให้กับประเทศเจ้าบ้านอีกด้วย ในกรณีที่ประเทศเจ้าบ้านเปิดรับแรงงานข้ามชาติมากเกินไป จะทำให้แรงงานล้นตลาด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เออร์รี่ (Urry, 2000; 2002; 2007) กล่าวว่า แรงงานข้ามชาติมีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมในชุมชนเจ้าบ้าน ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ ฮอลล์และเพจ (Hall and Page, 2002) ที่กล่าวว่า การเคลื่อนย้ายแรงงานอย่างเสรีในภาคบริการนั้นสามารถลดปัญหาการขาดทักษะแรงงานได้โดยการรับแรงงานที่เคลื่อนย้ายเข้ามาเพื่อฝึกฝนในต้นทุนที่ต่ำกว่า ในสถานการณ์ที่แรงงานที่มีทักษะต้องการที่จะได้รับค่าจ้างมากกว่าค่าจ้าง ณ ระดับราคาตลาด แรงงานจะสามารถย้ายเข้ามาทำงานในช่วงที่มีปัญหาขาดทักษะแรงงาน โดยเป็นการเพิ่มการแข่งขันในตลาด ซึ่งทั้งผู้จ้างและผู้บริโภคสินค้าภาคบริการได้รับประโยชน์ ประเทศที่กำลังพัฒนา และบริการที่เน้นทักษะเป็นหลัก การเคลื่อนย้ายแรงงานชั่วคราวนี้จะช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพของความได้เปรียบให้เห็นชัดยิ่งขึ้น ทำให้เศรษฐกิจโลกในภาพรวมดีขึ้น คุณภาพชีวิตของประชาชนก็ดีขึ้นตาม พร้อมทั้งเพิ่มศักยภาพของทั้งประเทศที่นำเข้าและประเทศที่ส่งออก

จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า อิทธิพลของการเคลื่อนย้ายแรงงานทางการท่องเที่ยวมีต่อผลกระทบต่อสังคมและวัฒนธรรมที่อาจเกิดขึ้นกับประเทศไทย ภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .00 เป็นเพราะว่าการเคลื่อนย้ายแรงงานในภาคบริการที่กำลังจะเกิดขึ้น หลังจากการเปิดเสรีเศรษฐกิจอาเซียนที่อนุญาตให้แรงงานได้มีการเคลื่อนย้ายอย่างเสรีนั้น ถ้าไม่มีการควบคุมการเคลื่อนย้ายแรงงานอย่างเป็นระบบนั้น จะนำผลกระทบในแง่ลบมาสู่ประเทศที่แรงงานย้ายออก

และประเทศที่รับเข้าแรงงานนั้นๆได้ ซึ่งประเทศที่แรงงานย้ายออกเป็นจำนวนมากจะทำให้เกิดการเสียทรัพยากรมนุษย์ในการพัฒนาประเทศ ส่วนประเทศที่รับเข้าแรงงานจำนวนมากนั้น นอกจากจะเกิดแรงงานล้นตลาดแล้ว แรงงานข้ามชาติเหล่านี้ยังเข้ามาแย่งงานคนในประเทศ และก่อให้เกิดความยากจนแก่คนในประเทศเพิ่มขึ้นอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เมสัน (Mason, 2003) ที่ระบุว่า การเคลื่อนย้ายแรงงานอย่างเสรีในภาคบริการอาจนำข้อเสียมาสู่สังคมและวัฒนธรรมของประเทศที่เป็นแหล่งรับแรงงานได้ โดยถ้ามีการเคลื่อนย้ายแรงงานในทันที จะทำให้ตลาดแรงงานเกิดความปั่นป่วนได้ อัตราค่าจ้างลดลง เกิดปัญหาการว่างงาน ทำให้เกิดความตึงเครียดในด้านรายจ่ายสวัสดิการสังคม ซึ่งจะมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นในช่วงที่มีอัตราการว่างงานสูง นอกจากนี้ยังทำให้เกิดการย้ายถ่ายโอน หรือเปลี่ยนโครงสร้างเชิงเศรษฐกิจ มีผลิตภาพของสินค้าสูงขึ้น ประเทศที่พัฒนาแล้วจะลดการนำเข้าวัตถุดิบและปัจจัยการผลิตชนิดอื่น ๆ จากประเทศที่กำลังพัฒนา แต่จะมีอุปสงค์ในการนำเข้าสินค้าเชิงบริการเพิ่มขึ้นจากประเทศที่กำลังพัฒนา นอกจากนี้ การเคลื่อนย้ายแรงงานมีผลต่อสังคมและวัฒนธรรม โดยที่เห็นชัดที่สุดคือ การที่ประเทศที่แรงงานย้ายเข้าเกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจ เนื่องจากว่าได้เปรียบทางด้านทุนมนุษย์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เมทีสันและวอลล์ (Mathieson and Wall, 2006) และ เออร์รี่ (Urry, 2000; 2002; 2007) ที่ระบุว่า ประโยชน์ที่ได้จากการเคลื่อนย้ายแรงงานจะเห็นได้ชัดเจนจากการขยายตัวทางการค้าด้านบริการ โดยควบคู่ไปกับการเพิ่มขึ้นของสัดส่วนภาคบริการในอุปสงค์ทั้งหมดของประเทศอุตสาหกรรมเหล่านี้ มีผลทางบวกหลายประการ ได้แก่ รายได้ที่เป็นเงินสกุลต่างประเทศเพิ่มขึ้น, เพิ่มกำลังความสามารถในการนำเข้าวัตถุดิบ ปัจจัยการผลิตที่มีความจำเป็น เพิ่มโอกาสการจ้างงาน และประสิทธิภาพ

ทางเศรษฐกิจผ่านทางกลไกของความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ ต้นทุนแรงงานที่ต่ำ ผลกระทบหลากหลายประการเหล่านี้ไม่ได้ถูกจำกัดอยู่เพียงแคภายในภาคบริการเท่านั้น แต่ยังกระจายไปยังภาคเศรษฐกิจอื่นๆ ในประเทศทั้งหมด

สรุปผลการวิจัย

โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 26-30 ปี โดยมีระดับการศึกษาส่วนใหญ่ปริญญาตรีหรือสูงกว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 10,001-20,000 บาทซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามในสาขาที่ฝึก มากที่สุด ทำงานในแผนกอำนาจการอาหารและเครื่องดื่ม และผู้ตอบแบบสอบถามที่ทำงานในสาขาการเดินทางมากที่สุด ทำงานในแผนกบริหารธุรกิจนำเที่ยว โดยมีความคิดเห็นต่อการเคลื่อนย้ายแรงงานทางการท่องเที่ยวภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 พบว่า โดยรวมมีระดับความคิดเห็นด้วยมาก โดยเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าการเคลื่อนย้ายทางการท่องเที่ยว และการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีใน AEC มีระดับความคิดเห็นด้วยมาก

ด้านการเคลื่อนย้ายทางการท่องเที่ยว โดยเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ มีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม เป็นเชิงธุรกิจและกระจายความเจริญทางเศรษฐกิจ และเป็นรูปแบบของการเคลื่อนย้ายและการไหลเวียนของประชากรแบบชั่วคราว มีระดับความคิดเห็นด้วยมากที่สุด เป็นส่วนหนึ่งในการสื่อถึงสถานะทางสังคมและอำนาจ มีผลกระทบต่อคนจำนวนมากทั้งประเทศผู้รับเข้าและส่งออก สามารถสร้างการกีดกันทางสังคม การย้ายถิ่นชั่วคราวเป็นส่วนหนึ่งของการเคลื่อนย้ายประชากรในทุกช่วงเวลาและทุกประเทศ เกี่ยวข้องกับเวลาและเครือข่ายสังคม และเป็นการขยายเครือข่ายทางสังคม มีระดับความ

คิดเห็นด้วยมาก ส่วนด้านการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีใน AEC โดยเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า เป็นการสร้างมาตรฐานแรงงานฝีมือในภูมิภาค เป็นการสร้างคุณค่าทางด้านทุนมนุษย์ เป็นการเพิ่มการแข่งขันในตลาดแรงงาน เป็นการบริหารจัดการและอำนวยความสะดวกสำหรับแรงงานฝีมือในภูมิภาค และเป็นการไหลเวียนของทุนมนุษย์ภายในภูมิภาค มีระดับความคิดเห็นด้วยมาก ส่วนเป็นการเปิดเสรีทางด้านแรงงานอย่างแท้จริง มีระดับความคิดเห็นด้วยปานกลาง

ส่วนความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการเคลื่อนย้ายทางการท่องเที่ยวในการเปิดเสรีอาเซียน พ.ศ. 2558 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เงินตราต่างประเทศไหลเข้าประเทศมากขึ้น ยาเสพติดเพิ่มมากขึ้น คนท้องถิ่นโดนแย่งงาน คนจนในประเทศเพิ่มมากขึ้น อัตราการว่างงานของคนท้องถิ่นสูงขึ้น โครงสร้างทางประชากรเปลี่ยนไป ปัญหาสังคมต่างๆ เพิ่มขึ้น วัฒนธรรมท้องถิ่นเปลี่ยนตามวัฒนธรรมของแรงงานต่างชาติ อาชญากรรมเพิ่มมากขึ้น ชุมชนคนยากจนเพิ่มขึ้น สูญเสียทุนมนุษย์ในการพัฒนาประเทศ ทุนมนุษย์เพิ่มมากขึ้น ทำให้มีบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญเพิ่มมากขึ้นเมื่อแรงงานที่ย้ายออกกลับมาทำงานในประเทศ แรงงานล้มตลาด ตลาดแรงงานมีความยืดหยุ่นปรับตัวมากขึ้น และพึงพาแรงงานต่างชาติในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ มีระดับคะแนนเห็นด้วยมาก ส่วนการสูญเสียบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญ คุณภาพชีวิตของคนในท้องถิ่นที่ดีขึ้น พึ่งพาแรงงานต่างชาติในการพัฒนาประเทศ ดุลการชำระเงินของประเทศที่ดีขึ้น และอัตราการว่างงานต่ำลง มีระดับคะแนนเห็นด้วยปานกลาง

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การเคลื่อนย้ายแรงงานทางการท่องเที่ยวโดยรวมกับผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรมที่อาจเกิดขึ้นกับประเทศไทยภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558

มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูงและเป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00 และอิทธิพลของการเคลื่อนย้ายแรงงานทางการท่องเที่ยวมีต่อผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรมที่อาจเกิดขึ้นกับประเทศไทยภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

สำหรับงานวิจัยนี้มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. งานวิจัยนี้สามารถเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีและผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรมที่อาจเกิดขึ้นกับประเทศไทยภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558

2. งานวิจัยนี้สามารถเป็นข้อเสนอแนะในการเตรียมความพร้อมในตลาดแรงงานในอนาคตสำหรับคนไทยในการเคลื่อนย้ายแรงงานอย่างเสรีที่จะเกิดขึ้นและเพื่อการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ของการเปลี่ยนแปลงด้านแรงงานที่ทำให้เกิดผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรมน้อยที่สุด ภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558

3. งานวิจัยนี้สามารถเป็นแนวทางการศึกษาต่อในงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่จะได้ข้อมูลเชิงลึกจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept Interview) หรือ การประชุมกลุ่ม (Focus Group) เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

Dredge, D. (2001). Leisure lifestyles and tourism: Socio-cultural, economic and spatial change in Lake Macquarie. **Tourism Geographies**, 3(3), pp. 279-299.

Hall, C.M. and Page, S. (2002). **The geography of tourism and recreation: Environment, place and space**. (2nd ed.) London: Routledge.

Leuoenchawee, A. (2009). **International trade law**. Bangkok: Winyachon.

Mason, P. (2003). **Tourism impacts, planning and management**. Oxford: Butterworth-Heinemann.

Mathison, A. and Wall, G. (2006). **Tourism: Changes, impacts and opportunities**. Harlow: Pearson Prentice Hall.

Ministry of Foreign Affairs. (2010). ASEAN. Retrieved from: <http://www.mfa.go.th/web/2670.php?id=21414>

Nash, D. (2007). **The study of tourism: Anthropological and sociological beginnings**. Oxford: Elsevier Science.

Pongkapat, T., Manatpaiboon, J., Tanawiriyakul, S. and Kraipornsak, P. (2001). **Impact of free trade towards Thai labours**. Bangkok: Chulalongkorn University.

Ryan, C. (1991). **Recreation tourism: A social science perspective**. New York: Routledge.

Sharpley, R. (1999). **Tourism, tourists and society**. Huntingdon: ELM Publications.

Toonlayawasinpong, S. (2012). **TDRI: 9 branches demand for labor increases**. Retrieved from: <http://www.bangkokbiznews.com/home/detail/business/business/20120323/443265>

- Urry, J. (2000). **Sociology beyond societies: Mobilities for the twenty-first century.** London: Routledge.
- Urry, J. (2002). Mobility and proximity. **Sociology**, 36(2), 255-274.
- Urry, J. (2007). **Mobilities.** Cambridge: Polity Press.
- Wiboonchutikula, P. (2012). **International Trade: Theory, policy and empirical research.** Bangkok: Chulalongkorn.
- Williams, A.M., and Hall, C.M. (2002). **Tourism and migration: New relationships between Production and consumption.** Dordrecht: Kluwer Academic.
- Yamane, T. (1973). **Statistics: An Introductory Analysis.** Third editio. Newyork : Harper and Row Publication.